

<https://doi.org/10.53656/his2023-2-8-his>

Reviews and Annotations
Рецензии и анотации

УРОКЪТ ПО ИСТОРИЯ ЧРЕЗ МЕТОДИТЕ НА АКТИВНОТО УЧЕНЕ

Доц. Мирена Легурска

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

В монографията „Урокът по история чрез методите на активното учене“ (2022) авторът Красимир Кръстев отговоря на актуални общопедагогически и методически потребности, като задава изследователски тенденции и апробирани вариативни модели, адекватни на съвременния етап на образование и съобразени с конкретните нужди за придобиване на компетентности в областта на обучението по история в средното училище.

Разработването и апробирането на модели за активно учене и за усъвършенстване на урока, целящи формирането на ключовите компетенции, е актуална цел, поставена не само в настоящия труд, но и в предписанията на различни европейски институции, стратегии и национални документи в сферата на образованието.

Авторът аналитично дефинира термините „активно обучение“ и „активно учене“ свързвайки ги с идеите на конструктивизма и съвременните тенденции за преподаване на история в средното училище. Активното учене е разгледано в контекста на многообразието от съвременни подходи, а именно: компетентностния, мултиперспективния, цивилизационния, интердисциплинарния, ценностния, стратегията на обръната класна стая и др.

В монографията критично и системно са представени различните класификации на методите, които се използват в обучението по история от 60 – 70-те години на XX в. до днес, като логично Красимир Кръстев ги

подрежда според степента на активност на учениците и обособява в две големи групи от методи, а именно методи на пасивно обучение и методи на активно учене.

Както авторът споменава, една част от представените от него методи и похвати на активното учене са заложили в действащите учебни програми по история и цивилизации. Като пример за това той дава: проектния метод, метода на устната история, дискусията, дебата, ролевите и симулативните игри, мисловните карти, SWOT анализ, мозъчна атака и др. Изцяло подкрепям изказаното мнение от автора на стр. 18, че „... макар тези методи да са в постоянно научно обръщение, по различни причини те все още се прилагат спорадично в педагогическата практика на учителите“.

Безспорен принос на автора и новост в областта на теорията и на методиката на обучението по история в България са следните представени методи и техники: „исторически морски шах“, „разузнавачи – шпиони“, „кроссенс“, „азбучна мозъчна атака“, „хексагон (исторически шестоъгълници)“, игрите „джепарди“, „интелектуален футбол“, „шахматни координати“, „дебат на балон с горещ въздух“ и други.

За първи път толкова системно и аргументирано автор лансира подредени по азбучен ред 57 метода и похвата на активното учене в обучението по история, като за тяхната рефлексия са дадени конкретни примери, които са оригинални и авторски и се базират на сега действащото учебно съдържание за прогимназиален и гимназиален етап. Красимир Кръстев дава и препоръки къде точно в урока тези методи и техники да бъдат реализирани.

Без излишно шаблонизиране са представени петте типа уроци по история: комбиниран, за нови знания, урок упражнение, обобщителен и за проверка и оценка, при което авторът не само ги обосновава като примерни структури, но и посочва практически съвети за тяхното реализиране, основано на индивидуалния избор на учителя за използване на палитра от различни по тип и цел методи на активно учене.

Посочено е ново схващане за структурата за съвременния комбиниран урок и урока упражнение. За по-лесно възприемане на етапите и компонентите на различните типове и видове уроци същите са подредени и в табличен вид в приложение в края на книгата.

За научната обективност и доказване на ефективността на предложените методи на активно учене е проведено изследване, включващо над 1700 ученици и 8 учители.

Някои от най-съществените приноси моменти в монографията, които открий, са:

– изведен е цялостен теоретико-приложен модел на съвременния урок по история и цивилизации, включващ технология на урока, с неговите

структура, правила, основни проблеми и методически стъпки за реализиране;

- представено е ново схващане за урока упражнение, като този тип урок е декомпозиран на урок за овладяване и на урок за приложение на техники на историческото познание;

- теоретично разработени, анализирани и апробирани са 57 метода/похватата за активното учене и е проверена ефективността им в зависимост от възможностите и възрастта на учениците, както и по време на дистанционно обучение;

- за всеки от методите/похватите е даден пример за реализация в конкретен етап и компонент на урока, а в края на монографията е поместен и специално разработен методически конструктор;

- много ценни за педагогическата практика са и урочните структури и методическите разработки на уроци с примери за използване на методите/техниките за активно учене;

- с цел апробиране на методите и похватите на активното учене, описани в монографията, е проведено коректно емпирично изследване, включващо дидактически експеримент, наблюдение и пет анкетирания, резултатите от които коректно са представени графично и таблично и са задълбочено анализирани.

Използваният инструментариум, състоящ се от анкета за ефективността на методите и похватите на активното учене при работа с ученици от съответното училище; анкета за определяне на десетте метода и похвата на активното учене, които най-много се харесват на учениците в съответното училище и ги мотивират за работа; анкета за приложимостта на методите и похватите на активното учене според възможностите на учениците по история и цивилизации в съответното училище; анкета за приложимостта на методите и похватите на активното учене според възрастта на учениците и анкета за приложимостта на методите и похватите на активното учене при дистанционно обучение, е авторски, инвариантен и дава възможност за провеждане и на други научно-приложни изследвания.

И като заключение бих казала, че представеният труд е изключително полезна книга в помощ не само на студентите и учителите по история и цивилизации, но и на широк кръг от преподаватели и други специалисти, работещи в сродни методически области.

ЛИТЕРАТУРА

КРЪСТЕВ, К., 2022. *Урокът по история чрез методите на активното учене*. Пловдив: Фондация „Българско историческо наследство“. ISBN 978-954-8536-34-9.

REFERENCES

KRASTEV, K., 2022. *History lesson through active learning methods*.
Plovdiv: Izdatelstvo Bulgarian Historical Heritage Foundation.
ISBN 978-954-8536-34-9.

HISTORY LESSON THROUGH ACTIVE LEARNING METHODS

✉ **Dr. Mirena Legurska, Assoc. Prof.**

ORCID iD: 0000-0001-7858-4489

Web of Science Researcher ID: AAO-1705-2021

Sofia University St. Kliment Ohridski

15, Tzar Osvoboditel Blvd.

1000 Sofia, Bulgaria

E-mail: legurska_mirena@abv.bg